

การพิจารณา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ ฟังเทศน์ก่อน เดี่ยวลงอุโบสถ อุโบสถนี้ก็ ๑ เดือน เข้ามา ๑ เดือน อีก ๒ เดือน ออกพรรษาแล้วนะ เห็นไหม วันคืนล่วงไปๆ พรรษาหนึ่ง พรรษาสอง มันจะล่วงของมันไปเรื่อยๆ เวลากินชีวิตของมนุษย์ไปตลอดเวลา เราตั้งใจแล้วนะ คนเกิดมาตายหมด วันคืนล่วงไปๆ คูสิ แม้แต่พืชพรรณธัญญาหาร ฤดูกาลมันยังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

อย่าไว้ใจตัวเองนะ ใจตัวเองถ้ามันยังได้อยู่มันก็ร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าใจเรามันคลอนแคลน เวลาใจของเรามันคลอนแคลน ร่างกายมันก็เป็นอย่างนี้ ชีวิตก็เป็นอย่างนี้ มันก็ต้องตายไปเป็นธรรมชาติของมัน แต่ในหัวใจเรามันทุกข์ ถ้าใจเรากลอนแคลนขึ้นมา มันร้อนนะ ถ้ามันร้อนขึ้นมา เวลาทำสมาธิ เราทำภาวนาของเรา ถ้าจิตมันดีมันจะมีความสุขของมัน

ถ้าจิตมันเสื่อม ถ้ามันเสื่อม มันมีให้เสื่อมมันยังมีแล้วเสื่อม ถ้ามันไม่มีเลย มันจะเอาอะไรมาเสื่อม ถ้ามันไม่เสื่อมขึ้นมามันก็เราร้อนของมัน มันทุกข์ร้อนของมัน ความจริงของมันเป็นอย่างนี้ สรรพสิ่งมันเป็นอย่างนี้ เราถึงต้องขยันหมั่นเพียร คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร ความเพียรชอบ ถ้าความเพียรไม่ชอบ สักแต่ว่าทำก็ทำกันไป

ในการภาวนาก็เหมือนกัน ถ้าเราภาวนา ถ้ามันเป็นความจริง เราจะรู้แจ้ง เราจะฆ่ากิเลส พ้นจากกิเลสด้วยความชอบ ถ้ามันไม่ชอบ เราเข้าใจเอานะ เวลาเราภาวนาไปเราเห็นนิมิต จิตเราเป็นอย่างไร เราเข้าใจของเราว่ามันเป็นธรรม ถ้ามันเป็นธรรม ทำไมสงสัยล่ะ มันเป็นการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น เป็นจิตตมยปัญญา ปัญญาของเรามันเกิดขึ้นมามันเป็นจินตนาการขึ้นมา จินตนาการด้วยสมาธิ จินตนาการด้วยจิตที่มันเป็น แล้วมันเป็นจริงไหมล่ะ ถ้ามันเป็นจริง ทำไมเราไม่ขยันหมั่นเพียรล่ะ

ถ้าขยันหมั่นเพียร เราขยันหมั่นเพียร ถ้าความเพียรเราชอบ ความเพียรเรามั่นคง เราทำขึ้นไป จิตมันจะพัฒนาของมันไป มันจะรู้สึกเข้าไป เราจะรู้จริงของเราขึ้นไป ถ้ามันรู้จริงของเราขึ้นไป สิ่งที่เราว่าเป็นความจริงๆ ที่เราผ่านมา มันจะทิ้งไปโดยธรรมชาติของมัน

คนเราได้เหล็กมา ไปเจอเงินมันก็อยากได้เงิน มันทิ้งเหล็กนั้น แยกเงินนั้นไป พอมันไปเจอทอง มันจะทิ้งเงินนั้น เอาทองนั้นไป แต่ถ้าคนมันโง่ มันแยกเหล็กมา มันว่ามาไกลแล้ว มันจะไม่ทิ้งอะไรเลย ทักษิณมานะของเราก็กี่เหมือนกัน สิ่งที่เราเรารู้ๆ เราเรารู้เราเข้าใจ มันเป็นการแยกทักษิณมานะ แล้วมันไม่ทิ้งอะไรเลย คือมันไม่พัฒนาของมันขึ้นไป แล้วถ้ามันไม่ได้ทิ้งสิ่งใดเลย มันก็เอาสิ่งใหม่ไม่ได้ พอเอาสิ่งใหม่ไม่ได้ เห็นใหม่ เหล็ก โดยสายตาของสามัญสำนึก จะเป็นเด็กจะเป็นผู้ใหญ่ เขาดูเหล็กก็คือเหล็ก เหล็กมันจะเป็นเงินเป็นทองไปได้อย่างไร มันเป็นเหล็ก มันไม่ใช่เงิน เหล็กไม่ใช่เงินและไม่ใช่ทอง เงินทองมันก็ไม่ใช่เหล็ก นี่ก็เหมือนกัน ความเห็นของเรามันเป็นความเห็นของเรา แต่มันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง

๑. เราต้องรู้ของเราเองก่อน

๒. ถ้ามันพุดออกไปแล้ว ทองคำไปวางไว้ที่ไหนมันก็เป็นทองคำเหมือนกัน ใครจะปฏิเสธว่าไม่ใช่ทองคำมันก็เป็นทองคำใช่ไหม คนจะรู้หรือไม่รู้ ทองคำมันก็คือทองคำ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจของเรามันเป็น เรากาวนาของเราไปแล้วมันเป็น มันจะต้องการให้ใครยอมรับละ มันจะเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงของมัน ทองคำไปวางไว้ที่ไหนมันก็เป็นทองคำ ความเห็นของเราไปอยู่ที่ไหนมันก็เป็นความเห็นของเราที่ถูกต้อง ถ้าความเห็นไม่ถูกต้องมันแปรปรวน มันแปรปรวนนะ สิ่งที่มีอยู่ ก็เลสมันอยู่ในใจ มันแสดงตัวออกมาของมันแน่นอน ถ้ามันแสดงตัวออกมา มันเริ่มตั้งแต่จรตนิสัย

ถ้าคนทางโลก ถ้าคนอยู่ทางโลกเขาขยันหมั่นเพียร เป็นคนที่มีสติสัมปชัญญะ เป็นคนที่ฉลาด เป็นคนที่มีเขาวนปัญญา มาบวชเป็นพระมันก็มีเขาวนปัญญาของมัน ถ้าอยู่ทางโลก เราเป็นคนอย่างนี้ ไปบวชแล้วมันก็อย่างนี้ ถ้ามันบวชแล้วมันเป็นอย่างนี้ เราพยายามจะสร้างของเรา เราพยายามตั้งใจของเรา พยายามตั้งใจ ตั้งใจนะ ความเพียรชอบ ถ้ามันเป็นความตั้งใจ ถ้ามันเป็นความเพียรไม่ชอบ ความตั้งใจเฉยๆ มันเป็นความเกร็ง พอเป็นความเกร็ง ทำอะไรไปมันเครียด สิ่ง

ที่ทำแล้วมันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา มันเป็นความเครียดของเรา เราจะมาภาวนาเพื่อประโยชน์ของเรา เรามาวชมาได้แล้วนะ

คูลี โลก เราทิ้งจากโลกนี้มา มองไปทางโลก โลกนี้มันต้องมีอาชีพ คนต้องมีหน้าที่การงาน แล้วทางสังคม เราทำงานอยู่กับเขา พอเงินเดือนเราสูงขึ้นมาก็เปลี่ยนคนๆ พอเขาเปลี่ยนคน เขาก็ให้เราออก เราทำธุรกิจของเรา ถ้าทำธุรกิจของเรา เราทำการค้าของเรา มันก็ไม่แน่นอนอนทั้งนั้นนะ โลกนี้มันมีอัตราเสี่ยงเยอะ แล้วเรายู่กับเขา เราต้องตั้งใจของเรา เราตั้งใจทำอะไรของมันก็ยังมีความทุกข์

เวลาเรามาวชมาแล้ว ชีวิตของเราฝากไว้กับสังคม ฝากไว้กับคุณทรัพย์ ฝากไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ชีวิตของเราฝากไว้กับเขา หน้าที่ของเรา ภาวนาของเรา ชีวิตของเรา มันมีปัจจัยเครื่องอาศัยแน่นอนอยู่แล้ว เวลาเราจะเร่งความเพียรของเรา ความเพียรของเรา หน้าที่การงานของเราต้องมากกว่าเขา

แม้แต่ทางโลกเขาประกอบสัมมาอาชีพของเขา เขายังต้องทุกข์ต้องยาก เขาต้องแข่งขันของเขา เขาต้องทำอะไรของเขาเพื่อการดำรงชีวิตของเขา อันนี้เราแข่งขันกับกิเลส กิเลสในหัวใจของเรา มันต่อต้านตลอดเวลา แล้วเราเองโดนกิเลสมันหลอกอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ในความเพียรของเรา กิเลสมันก็หลอก นั่งสมาธิ กิเลสก็หลอก แล้วเราจะเอาชนะมัน เราจะต้องมีความตั้งใจมากกว่านั้น เริ่มต้นใหม่ๆ เราต้องตั้งสติ แล้วเราภาวนาของเราไป ให้เข้าทางจงกรม ให้นั่งสมาธิ เพราะอันนี้เป็นหน้าที่ เป็นงานของเรา หน้าที่งานของพระ

ถ้าพระเราไม่ทำความเพียร พระเราไม่ทำสมาธิ พระเราไม่สร้างปัญญาของเราขึ้นมา โยมเขาจะเอาที่ไหนมาเป็นที่พึ่งล่ะ เราเองเรายังพึ่งเราไม่ได้ เราจะไปสอนใคร เราจะไปสอนเขาได้อย่างไรในเมื่อเราไม่รู้

ถ้าเรารู้ขึ้นมา เรารู้ขั้นของสมาธิ เราก็สอนได้ขั้นของสมาธิ เรารู้ได้ขั้นของปัญญา เราก็สอนด้วยขั้นของปัญญา ในปัจจุบันนี้เรารู้โดยสัญญา เราคิดว่าเรารู้ใจ แล้วเราไปสอนเขา เราก็ไม่รู้ เขาก็ไม่รู้ เราไปสอนเขาทำไม ในเมื่อเรายังไม่มีความรู้ที่จะสอนเขาได้ เราก็บอกว่าครูบาอาจารย์ก็มี ผู้ที่ครูบาอาจารย์ของเรามีก็ไปถามครูบาอาจารย์ของเรา

หน้าที่ของเราะ เราอยู่ด้วยการเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในเมื่อเราเป็นบริษัท ๔ เราอยู่ด้วยกัน เราก็อยู่ด้วยกันเป็นบริษัท ๔ ใด เราเป็นศาสนทายาท เราเป็นธรรมทายาท เราอยู่ด้วยกัน มันไม่จำเป็นต้องไปสอนเขาหรอก ให้เขาศึกษาของเขา ผิดถูกขึ้นมา ครูบาอาจารย์มี

ฉะนั้น ถ้าเรารู้ในขั้นของสมาธิ เราก็สอนในขั้นของสมาธิ เรารู้ในขั้นของปัญญา เราก็สอนในขั้นของปัญญา ขั้นปัญญา ถ้าเรารู้แจ้ง รู้จบ เราสอนเทวดา อินทร์ พรหมเลย เทวดา อินทร์ พรหมที่เขาพาฟังเทศน์ๆ เขาฟังเทศน์ที่ไหน เขารู้สถานะของเขา เขารู้เรื่องความเป็นอยู่ของเขา ความเป็นทิพย์ของเขา สิ่งที่เขามีความสุขมีทุกข์ของเขา เขาไม่รู้ของเขา แต่เรื่องอริยสัจเขาก็ไม่รู้ เขาถึงต้องมาหาครูบาอาจารย์ของเรา

อริยสัจมันคืออะไร? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์มันอยู่ที่ไหน แม้แต่เขาอยู่ของเขา เป็นเทวดา อินทร์ พรหม ทุกข์เขายังไม่เข้าใจเลย เขว่ามันเป็นความสุข มันเป็นทิพย์ มันเป็นความสุข ...มันเป็นความทุกข์อันหนึ่งนะ เป็นความทุกข์ที่เขาต้องรักษาของเขาไว้ ชีวิตของเขา เขาต้องรักษาของเขาไว้ เวลาหมดอายุขัยของเขา เขาก็ต้องตายไป นี่ทุกข์ของเขา เขาไม่เห็นทุกข์หรือ เขาอยู่ของเขาด้วยความเพลิดเพลิน

ทีนี้มาหาครูบาอาจารย์ ทุกข์ใหม่ การเกิดและการตายทุกข์ใหม่ การพลัดพรากเป็นความทุกข์ใหม่ สิ่งที่เป็นความทุกข์นั้นมันทุกข์ แต่เราไม่รู้จักว่ามันทุกข์เพราะอะไร เพราะมันยังไม่ถึงเวลา ถ้าถึงเวลาแล้วมันก็หมดโอกาสแล้ว ถึงเวลาเราก็ต้องตายไปแล้ว มันเหมือนถึงเวลาแล้วเราก็ต้องพลัดพรากแล้ว เวลาพลัดพรากขึ้นมาแล้วค่อยมารู้จัก รู้จักมันก็ตายแล้ว มันไม่ได้

แต่ในปัจจุบันนี้ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เราดูใจของเรา ถ้าใจของเรา รู้จักใจของเรา ใจของเรามันสงสัยอะไร มันสงสัยในตัวเราไหม ถ้ามันสงสัยในตัวเรา ทำไมเราไม่ค้นคว้าหาเหตุผล ถ้ามันหาเหตุผลขึ้นมา ทำให้มันหายสงสัย มันสงสัยในสิ่งใด? มันสงสัยในร่างกายของเรา มันสงสัยด้วยชีวิตของเรา นี่สงสัยไปหมดนะ ตายแล้วไปไหน เกิดนี้มาจากไหน เกิดแล้วอยู่เพื่ออะไร

อยู่เพื่อให้เขายอมรับ อยู่เพื่อให้เขาเคารพนบถนอบ นี่ไง โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ลาภสักการะ ทำไมต้องให้เขาเคารพนบถนอบล่ะ ถ้าเรามีดีของเรา เราอยู่ที่ไหนเขา รู้จักหรือไม่รู้จักมันเรื่องของเขา เรา รู้จักเรื่องของเขา เรา รู้เรื่องใจของเรา ใจของเรา เรา รู้ใจของเราแล้ว เราดูใจของเราละ ใจของเรา เราดูแลของเราเอง เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของคนอื่น เรื่องของข้าง

นอกเป็นเรื่องของข้างนอก เรื่องของเราเป็นเรื่องของเรา สุขทุกข์มันอยู่ที่เรา ตั้งสติย้อนกลับมาที่ เรา ถ้าย้อนกลับมาที่เรานั้น มันเห็นทุกข์ใจ ทุกข์มันเกิดที่นี้ สถานที่เกิดของทุกข์คือใจ สถานที่เกิดของทุกข์ ความคิดมันเริ่มต้นตั้งแต่ที่ไหน ความคิดมันมาจากไหน? ความคิดมันมาจากใจ สิ่งที่มาจากใจ คิดจบแล้วมันอยู่ที่ไหน? มันก็ขึ้นที่ใจ ใจ พอดีที่ใจแล้ว ทุกข์ คิดสิ่งใดมันก็มี ความเจ็บปวดแสบร้อนในใจ เราก็ทุกข์อยู่ที่ใจ เห็นไหม

ทุกข์ควรกำหนด ถ้าเราเห็นใจของเรา เรากำหนดทุกข์ได้ ทุกข์ควรกำหนด มันกำหนดขึ้นมา กำหนดในอะไร ทุกข์ควรกำหนด สิ่งที่มีมันเห็นเป็นอดีตอนาคตใจ สรรพสิ่งนี้เป็นของเรา ทรัพย์สินนี้เป็นของเรา ทุกข์นี้เป็นเรา สรรพสิ่งนี้เป็นเราหมดเลย มันเป็นตัวหาความทะยานอยาก มันเป็นสมุทัย **ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ** มันละความทุกข์ใจ เหตุให้เกิดทุกข์ สมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์ สิ่งที่เกิดทุกข์ เราพิจารณาของมัน ความคิดมันมาจากไหน ความคิดมันมาจากเพราะความที่เราไม่รู้เท่าทันตัวเอง ถ้ารู้เท่าทันตัวเอง ก็เลศค้นหาความทะยานอยากมันซ่อนเข้ามา ซ่อนให้เราคิดขึ้นมา ซ่อนให้เราใจมีความพอใจขึ้นมา มันมีความพอใจขึ้นมาแล้วมันเป็นความจริงใหม่ ในเมื่อมันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นธรรมมันเป็นนาม เป็นรูป รูปคือสถานที่ตั้ง คือหัวใจ คือภพ นามคือความคิด นามรูป มันเป็นนาม มันเป็นรูป เป็นนาม เป็นรูป มันเป็นการเกิดดับ แล้วมันเป็นความจริงใหม่? มันไม่เป็นความจริง มันเกิดดับของมันเฉยๆ แต่เพราะเราไม่รู้เท่า เราเลยไปติดตามมัน พอลติดตามมัน มันก็เลยทุกข์ใจ มันทุกข์เพราะมันไม่ได้ตั้งใจ ไม่ได้ตั้งใจเลย ไม่ได้อะไรตั้งใจสักอย่างหนึ่ง

ถ้ามันไม่ได้ตั้งใจ มันเป็นสามัญสำนึกใจใหม่ ความคิดของเราเป็นสามัญสำนึก เป็นการสื่อความหมายใจใหม่ ถ้าเราควบคุมมัน เราแยกแยะมัน เวลาจิตมันสิ้นไปแล้ว นามรูปมันก็มีอยู่อย่างนั้น เพราะอะไร เพราะอุปาทิเสสนิพพาน เพราะคนเรายังไม่ตาย ความคิดมันมีอยู่ แต่เป็นความคิดที่สะอาด เห็นไหม จากความคิดนามรูปที่มีวิชาครอบงำ มันคายพิษ มันให้ผลแต่ความทุกข์กับหัวใจ แต่ขณะที่มันรู้เท่าหมดแล้วมันก็เป็นนามรูปนั้นแหละ แต่มันไม่มีพิษ มันไม่มีพิษ เพราะมันไม่มีวิชา ถ้ามันจะคิดขึ้นมา นี่พระอรหันต์มีสติอยู่ตลอดเวลา ขณะที่คิดขึ้นมามันเสวยอารมณ์

ภพคือรูป รูปมันเป็นนาม นามที่มันจะคิดออกมามันกระเทือนกัน มันเสวยอารมณ์ มันกระเพื่อม มันกระเพื่อมพร้อมกับสติไป มันรู้ตัวตลอดเวลา มันคิดอะไร มันจะเจ็บไข้ได้ป่วย มันจะมีความทุกข์ความร้อน แดคร้อนทุกข์ใหม่ พระอรหันต์ไปยืนกลางแดด ร้อนไหม? ร้อน พระ

อรหันต์หนาว หนาวไหม? หนาว หนาวหรือร้อน ความเย็นร้อนอ่อนแข็งมันเป็นเรื่องธรรมดา แล้วมันเป็นความทุกข์ไหม

ถ้าเราสู้ เราก็หาสิ่งใดมาบำบัดมัน มันก็หายไป เราอยู่ในอากาศอย่างนั้น ธรรมชาติมันเป็น อย่างนั้น พอความรู้เท่าขึ้นมามันก็ไม่แปลกโลก มันก็ไม่ทุกข์ ไม่ทุกข์เพราะอะไร ไม่ทุกข์เพราะมัน ไม่ยึดใจ มันไม่ยึด มันไม่มีความต้องการให้เป็นอย่างที่เราปรารถนา เป็นอย่างที่เราต้องการ มัน เป็นธรรมชาติของมัน เย็นร้อนอ่อนแข็งมันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นความจริงอันนั้น ในเมื่อ เราอยู่กับเขา เราใช้ปัญญาอยู่กับเขา เราไม่ต้องการสิ่งบังคับให้มันเป็นตามความปรารถนาของเรา เราไม่ได้บังคับให้สิ่งนั้นมันสมความปรารถนาของเรา เขาเป็นอย่างนั้น พอเขาเป็นอย่างนั้น เราอยู่กับเขาอย่างนั้น เราอยู่กับเขาโดยธรรมชาติอย่างนั้น เราก็ไม่เดือดเนื้อร้อนใจ

ในเมื่อมีชีวิตอยู่ สอุปาทิเสสนิพพาน ชีวิตนี้ยังมีเหลืออยู่ เราก็อยู่กับเขา พระอรหันต์ไม่เร่ง ให้ตัวเองตายหรอก ไม่ต้องเร่งให้ตัวเองตาย ถ้าเร่งให้ตัวเองตาย เห็นความตายมีประโยชน์หรือ เห็นสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ใช้ไหม เห็นการสิ้นไป สิ่งที่สิ้นอายุขัยนั้นเป็นประโยชน์ใช้ไหม เห็นการ ดำรงชีวิตอยู่มันไม่เป็นประโยชน์หรือ มันเป็นทุกข์หรือ มันไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น มันเป็นธรรมชาติ อันหนึ่ง มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

สามเณรเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ เพราะฉะนั้นชีวิตของเขาต้องยาวไกลนะ ตั้งแต่ เป็นเณร กรณีอายุครบ ๒๐ ปีก็ได้บวช บวชแล้วเป็นภิกษุไปอีกจนกว่าจะตายไป กับพระอรหันต์ที่ บรรลุธรรมตั้งแต่อายุ ๕๐-๖๐ ชีวิตของเขา การเป็นพระอรหันต์ของเขา เดี่ยวอายุเขาถึงที่สุดเขา ต้องละจันท์ของเขาไป แล้วสิ่งที่ยังมีชีวิตอยู่ คนมีอายุสั้นกับคนมีอายุยืนมันทุกข์ต่างกันไหม? ความทุกข์ต่างกัน ถ้าต่างกัน ทางกิเลสมันต่างกัน แต่ทางสิ้นกิเลสแล้วไม่ต่างกันเลย มันไม่ต่างกัน หรือ มันเป็นเรื่องที่ว่ามันรออายุขัยให้มันหมดสิ้นไป พอมันหมดสิ้นไป สอุปาทิเสสนิพพาน สิ่ง ที่เหลือเศษส่วน ทั้งมันไว้กับโลกนี้

ในเมื่อเราเกิดมากับโลก จิตของเรามีอวิชชา มันก็เกิดมาในใจ เกิดมาในครรภ์ของ มารดา มันมีอวิชชา มันต้องเวียนตายเวียนเกิดเป็นธรรมชาติของมัน มันเวียนตายเวียนเกิดเพราะ อำนาจของกรรม เรามีกรรมของเรา เราถึงเวียนตายเวียนเกิดในอำนาจของกรรม ในเมื่อกรรมมัน เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาสอนศาสนธรรมคำสั่งสอนของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำสั่งสอน สอนตั้งแต่คฤหัสถ์นะ คฤหัสถ์ให้เสียสละ ความ

เป็นอยู่ให้มีความสุขต่อกัน อย่าเบียดเบียนกัน อย่าทำลายกัน การเบียดเบียนทำลายกันเป็นเรื่องสิ่ง
ที่ทุกคนไม่ปรารถนา ในเมื่อเราไม่พอใจสิ่งใด ทุกคนก็ไม่พอใจเหมือนกับที่เราไม่พอใจ ในเมื่อเรา
ไม่พอใจสิ่งใด เราไม่ควรทำสิ่งไม่พอใจอย่างเราไม่พอใจกับคนอื่นเลย นี่ไง มันก็ไม่เบียดเบียนกัน
ศาสนาสอนตั้งแต่คฤหัสถ์ สอนตั้งแต่ผู้ที่ออกประพฤติปฏิบัติ สอนเรื่องศีล ศีลคือความปกติของ
ใจ

ความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติ ศีลมันครบแล้ว ศีลมันคืออะไร? ศีลคือร่างกายของเรา ศีล
คือจิตใจของเรา ในเมื่อเราไม่เอาร่างกายของเรา ไม่เอามือเอาไม้ของเราไปทำผิดศีล มันจะผิดศีล
ไหม ศีลมันคือความปกติของใจ ใจมันอยู่ในร่างกายนี้ ถ้าร่างกายนี้ปกติมันก็เป็นความปกติ ถ้ามัน
ผิดข้อวินัย ข้อศีล มันผิดข้อบังคับของศีล ตัวเราเองมีความผิด เราก็ปลงอาบัติของเรา ปลงอาบัติ
เพราะอะไร ปลงอาบัติเพื่อจะให้เราเริ่มต้นใหม่ ไม่ให้เกิดนิรณชกรรม ถ้าเกิดนิรณชกรรม การ
ประพฤติปฏิบัติเราจะไปได้ยาก เราจะปลงอาบัติเพื่อไม่ให้เกิดนิรณชกรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน ไม่ใช่วางธรรมไว้ปิดกั้น
ไม่ให้เราก้าวเดิน “โน่นก็ทำไม่ได้ นี่ก็ทำไม่ได้” ในเมื่อเรามีกิเลสอยู่ ความผิดพลาดมันเป็นเรื่อง
ธรรมดา ในเมื่อมีการผิดพลาดขึ้นมาแล้วเราต้องปลงอาบัติ เราต้องต่อศีล เราทำของเราขึ้นมาให้
เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา เพื่อไม่ให้กิเลสมันออกหน้า ให้มันคิดก่อนว่าเราโกหกตัวเองไม่ได้ เรา
มีความผิดอย่างนี้อยู่ เราจะมาประพฤติปฏิบัติได้อย่างไร เราถึงต้องปลงอาบัติเพื่อตัดตอนกัน พอ
ตัดตอนกันเสร็จแล้ว เราเริ่มประพฤติปฏิบัติต่อไป ไม่ให้เกิดนิรณชกรรม

ถ้าจิตมันเริ่มสงบเข้ามา ขณิกสมาธิ สงบเล็กน้อย ความสงบเล็กน้อย ความสงบมาก เราก็
ตั้งสติของเรา มันรู้เป็นปัจจุตัง มันรู้กันในหัวใจของเรา อุปจารสมาธิ ถ้ามันลึกเข้าไป ถ้าเรารู้จัก
รักษา ถ้ามันมีสมาธิ มันเสื่อมจากสมาธิ จิตเจริญแล้วเสื่อม

ถ้าไม่มีสมาธิเลย พระเราไม่รู้จักสมาธิ ไม่รู้จักปัญญา มันจะเป็นพระได้อย่างไรล่ะ เป็น
พระ เห็นไหม คุณติ ทางโลกเขา สมมุติสงฆ์ เป็นพระเราต้องรู้จักสมาธิ รู้จักปัญญา ถ้าเรารู้จักสมาธิ
อุปจารสมาธิ จิตมันสงบเข้ามาแล้วมันรู้อะไร มันเห็นอะไร ถ้ามันเห็นนิมิตสิ่งใดเราก็ตั้งสติไว้
เห็นแล้วผ่าน รับรู้แล้ววางไว้ รับรู้แล้ววางไว้ เว้นไว้แต่กาย ถ้าเห็นกายขึ้นมา เราต้องพิจารณาของ
เรา ถ้าเห็นกาย เห็นกายในสมาธิไม่ใช่เห็นกาย โดยตาเนื้อ ตาเนื้อเห็นกายขึ้นมามันก็เหมือนกับเห็น
สัตว์ เห็นอาหาร เนื้อสัตว์มันเป็นอาหารมันก็เป็นเนื้อ แต่ถ้าเราเห็นจากข้างใน มันเห็นจากใจ ถ้า

มันเห็นจากใจ สิ่งที่เราเห็นเป็นร่างกาย ให้เป็นวัตถุสิ่งใด เป็นเรื่องของอวัยวะ ๓๒ นี้ มันจะเห็นกาย สิ่งที่เราเห็นกาย เห็นกายคือเห็นใคร? เห็นกายคือเห็นตัวของเราไง จิตมันเห็นตัวของเรา

ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เวลาจิตสงบมันจะปล่อยกายได้เลย เวลาอัปนาสมาธิ สักแต่ว่ารู้ จิตมันหัดตัวเข้ามาจนไม่รับรู้เรื่องของกาย ทั้งๆ ที่มันอยู่ที่นี่ มีหัวใจกับร่างกายนี้ แต่หัวใจมันสงบเข้ามา จนมันปล่อยกายได้ มันสักแต่ว่ารู้ ไม่รับรู้สิ่งใดเลย สิ่งนี้มันเป็นอะไรขึ้นมา? มันไม่ได้เป็นอะไรเลย มันเป็นสมณะ มันเป็นการทำสมาธิ

แต่ถ้าใช้ปัญญาของเราขึ้นมา ปัญญา จิตของเรามันอยู่กับเรา มันอยู่ในร่างกายนี้ แล้วร่างกายนี้มันคิดสิ่งใด ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันเห็นกาย เห็นอวัยวะ เห็นสิ่งต่างๆ เห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เห็นสิ่งใดก็ได้ ถ้ามีสติ เราจับแล้วเราวิภาคะ คือแยกส่วนขยายส่วน มันจะแยกวิภาคะให้มันแยกส่วนขยายส่วน พอแยกส่วนขยายส่วน มันเห็นเป็นไตรลักษณ์ การแยกขยายคือไตรลักษณ์ เห็นไตรลักษณ์ขึ้นมา เห็นสังขาร เห็นสังขารมันสอนใจ ใจมันจะเข้าใจ มันจะมีปัญญาของมัน นี่ไง ภวานามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้ที่เกิดขึ้นมามันคิดว่าสิ่งที่ไปรู้โน่นรู้นี้ เห็นนรกเห็นสวรรค์ เห็นต่างๆ ที่ออกไปรับรู้ เห็นเป็นสภาวะธรรม

สภาวะธรรม คำว่า “สภาวะ” คุณติ ฝนตกแดดออก สิ่งที่เราสัมผัสไปมันก็เป็นสภาวะของมัน เป็นสภาวะที่เป็นธรรมชาติใช้ใหม่ แต่เรารู้สภาวะนั้น เราไปรู้สภาวะ สภาวะไม่ใช่ธรรมนะ สภาวะเหมือนจิตที่มันเปลี่ยนแปลงไป จิตมันเป็นสภาวะอันหนึ่ง มันมีสภาวะ มันรับรู้สิ่งใด มันไม่ใช่ปัญญา

ถ้าโลกุตตรปัญญา จิตมันสงบขึ้นมาเห็นกาย กายวิภาคะ การแยกส่วนขยายส่วนมันเป็นปัญญา ปัญญาเพราะอะไร เพราะถ้าไม่มีการรำพึงมันจะเป็นไปได้ไหม เราพิจารณาของเราอยู่ เราเห็นกายของเรา เราพิจารณากาย มันก็เห็นของมันเป็นนิมิตใช้ใหม่ แล้วก็เพ่งกันอยู่อย่างนั้นนะ แต่ถ้าเรามีปัญญารำพึงนะ ให้มันเป็นอย่างนั้น ให้ไฟเผามัน ให้มันแปรสภาพของมัน ให้มันบูด ให้มันเน่า ให้มันเป็นหนอง ให้มันขึ้นอืด

คำว่า “ให้” มันมาจากไหน คำว่า “ให้” มันเป็นการรำพึงขึ้นมาจากใจนะ ใจมันรำพึงขึ้นมา ใจมันบังคับมันขึ้นมา ใจมันสั่งการขึ้นมา พอมันสั่งการขึ้นมา นั่นนะปัญญามันอยู่ตรงนั้น ปัญญามันอยู่ตรงนั้น ไม่ใช่ที่เราไปอยู่เฉยๆ แล้วมันจะเป็นไป บางทีมันก็เป็นไปถ้าอยู่เฉยๆ อยู่เฉยๆ ถ้ากำลังมันดีมันก็แปรสภาพ แต่แปรสภาพอย่างนี้มันไม่จบ มันไม่จบเพราะมันไม่ถึงที่สุดของมัน

แต่ถ้าเรารำพึง พอมันเห็นเป็นรูปโครงของร่างกาย แปรสภาพให้มันเปื่อยเน่าไป พอมันเปื่อยเน่าไป มันจะเห็น เหลือโครงกระดูก พอเหลือโครงกระดูก ทำอย่างไรต่อไป พอทำอย่างไรต่อไป จิตมันรำพึง ให้ไฟเผาไป ให้สิ่งต่างๆ มันเปลี่ยนแปลงของมันไป คำว่า “ให้” นี่แหละ นี่คือนิพพาน ปัญหาปัญหาคือรำพึงมาจากจิต มันรำพึงขึ้นมาจากหัวใจ ถ้าหัวใจมันรำพึงขึ้นมา มันรำพึงขึ้นมาจากไหน? มันขึ้นมาจากภพ ขึ้นมาจากหัวใจที่มีกิเลส พอรำพึงถึงสภาวะแบบนั้นขึ้นไป นี่ปัญหามันเกิดอย่างนี้

ถ้าปัญหามันเกิดขึ้นมา พอมันเห็นของมัน มันแปรสภาพแล้ว พรีบ! สภาพมันว่างหมดเลย จิตมันก็รับรู้ขึ้นมา พอจิตรับรู้ มันก็ปล่อยเข้ามาๆ ซ้ำอีก ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เพราะการซ้ำคือการฝึก ปัญหาบ่อยครั้งเข้า ถ้าหนเดียวมันขาดเลย ขิปปาปัญญา มันปล่อยเลย มันก็จบกระบวนการของมันไป แต่ถ้ามันไม่จบกระบวนการขึ้นไป พอมันปล่อยมันก็ว่าง มีความสุข เราก็คืออยู่กับความสุขนั้น มีสติรับรู้อยู่กับสุขนั้น เวลามันคลายตัวออกมา มันคลายตัวออกมาโดยธรรมชาติของมัน มันก็เป็นวงรอบหนึ่ง ถ้าเราหยุดภาวนา เราก็ออกจากที่ภาวนาของเรา แต่ถ้ายังภาวนา เรากำหนดพุทโธต่อไป กำหนดพุทโธต่อไป แล้วรำพึงเป็นกายขึ้นมาต่อไป เกิดสภาพกายสภาวะแบบใดก็เกิดอีก ถ้าเกิดกายขึ้นมา มันเกิดสภาพกายขึ้นมา มันเกิดเป็นสภาพต่อไป สภาพใหม่ แต่เป็นกายอันเก่า

กายอันเก่าคือสักกายทิฎฐิ ความเห็นผิดในใจมันเป็นอันเก่า แต่การเห็นอันใหม่ก็เป็นรอบใหม่ เป็นอีกรอบหนึ่ง รอบใหม่ต่อไป บ่อยครั้งเข้า หมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นวิปัสสนาไป แล้วมันเป็นขึ้นมา ถ้ากำลังมันดีขึ้นมา มันมีกำลังขึ้นมา เรารำพึงขึ้นมา มันจะเป็นสิ่งที่เราชักนำตลอด เพราะจิตใจเรามีกำลังของเรา เราชักนำไป เหมือนกับรำพึงขึ้นมา ต้องการให้เป็นสิ่งใดมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น ต้องการให้เห็นกายมันก็เห็นกาย แต่เห็นกายโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมันเป็นในขณะปัจจุบัน ต้องการเห็นมันก็ให้เห็น ต้องการให้แปรสภาพมันก็แปรสภาพ ถ้าแปรสภาพ ต้องการให้มันเป็นไป รำพึงในหัวใจตลอดไป คือปัญหามันนี่ของมันตลอดไป ใครภาวนาเป็นแล้วมันจะรู้ รู้หลักการของมันว่ามันภาวนาเป็นอย่างไร มันปล่อยอย่างไร

พอปล่อยแล้ว ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถึงที่สุด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันจะปล่อยของมันเอง มันจะขาดของมันไปโดยธรรมชาติของมัน มันไม่ใช่หน้าที่ของเราไปบังคับให้ทำเป็นแบบที่เราพอใจ เราจะว่าให้มันเป็นสิ่งที่เราพอใจ เราปรารถนาอย่างที่เราศึกษามาจากธรรมะในพระไตรปิฎก พิจารณาหายไปแล้วกายมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น กายมันจะแปรสภาพอย่างนั้น เราจะไปบังคับให้เป็นอย่างที่เราคิดอย่างนี้...ไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะเหตุใด

ไม่ใช่เพราะว่าสิ่งที่เราคิด เราต้องการ มันเป็นเรื่องของโลก โลก หมายถึงว่า เราต้องการให้มันเป็นไปเป็นสูตรสำเร็จ แต่ถ้าเป็นธรรม มันเป็นปัจจุบันธรรม มันจะไม่เป็นสิ่งที่เราต้องการให้มันเป็นไปตามนั้น เราต้องการให้เป็น เป็น หมายถึงต้องการให้เห็นกาย ถ้าเห็นกาย มันเห็น ในขณะที่เราพิจารณาของเราคนเดียวแต่ละรอบมันก็ไม่เหมือนกัน บางอย่างเราไปเห็นเป็นเนื้อ เป็นหนัง เป็นขน เป็นผม เป็นเล็บ เป็นฟัน เป็นหนัง เป็นกระดูก เป็นโครงกระดูก เห็นร่างกายทั้งตัว มันจะอืด มันจะพุงมันจะพองอย่างไร มันจะพองขึ้นมา มันไม่พองขึ้นมา ให้มันแปรสภาพ ให้มันกลายเป็นน้ำ มันละลายเป็นน้ำ กลายสู่สภาพของดิน ของน้ำ ของอะไร อยู่ที่เทคนิค อยู่ที่ปัจจุบันธรรม อยู่ที่นิสัย อยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่การกระทำของจิต ไม่ต้องให้มันเหมือนกัน แม้แต่คนเดียวกันทำเหมือนอันเดียวกันนั้นมันยังไม่เหมือนกัน แล้วคิดว่าคนอื่นจะให้มันเป็นเหมือนกัน มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร แม้แต่วงรอบหนึ่งๆ ก็ไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันแต่มันยังมีอยู่ มีอยู่คือมันคิดขึ้นมา มันต้องการขึ้นมา มันทำความสงบของใจขึ้นมา แล้วมันให้เห็นกายขึ้นมา มันก็เห็นของมันได้ มันทำของมันได้

จนถึงที่สุดถ้ามันขาดแล้วนะ มันเห็นของมันไม่ได้ มันเห็นของมันไม่ได้ ในเมื่อมันเห็นของมันไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันปล่อยวางหมดแล้ว ถ้ามันปล่อยวางหมดแล้ว เราทำให้ความสงบของใจลึกเข้าไป มันก็ไปเห็นกายรอบใหม่ กายรอบใหม่มันเป็นสภิกาคามิมรรค มันเป็นกายที่ละเอียดเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง เห็นไหม กายมันมีตั้งหลายชั้น กายนอก กายใน กายในกาย กายของจิต วิปัสสนาไป เรื่องที่ว่าเห็นกาย เห็นอสุภะ ยังไม่เห็นหรือ อสุภะจะเห็นต่อเมื่อเป็นอนาคามิมรรค อนาคามิมรรคจะเห็นอสุภะ-อสุภะในหัวใจ แต่ในปัจจุบันนี้มันจะเห็นกายเฉยๆ เพราะสักกายทิฎฐิ ความเห็นผิดในกาย พระโศดาบันละลายได้ ละทิฎฐิมานะในความเห็นผิดของกายนี้

แต่ถ้าเรายังละทิฎฐิมานะความเห็นผิดของเราไม่ได้ เห็นผิดมันเป็นมิจจาทิฎฐิใช่ไหม เห็นถูกเป็นสัมมาทิฎฐิ ความเห็นผิดเห็นถูก เราวิปัสสนาไป คือพิจารณาให้เห็นผิดเห็นถูก ถ้าเห็นผิดเห็นถูกในหัวใจ เราจะวิปัสสนาของเราเข้าไป เราจะทำของเราบ่อยครั้งเข้า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า หมั่นขยันหมั่นเพียร นี่! งานของพระมันอยู่ที่นี้

งานของพระไม่ใช่ไปรู้อะไรสิ่งต่างๆ กายนอก การรู้สิ่งต่างๆ กายนอก ฤทธิชีไพรเขารู้มาก่อนเราแล้ว คูสิ กาทเทวิลระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ พระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ นะ กาทเทวิลเป็นสหาย เป็นเพื่อนของพระเจ้าสุทโธทนะ เป็นเพื่อนของพ่อ แล้วระลึกอดีตชาติได้ รู้อนาคต รู้วันตายของตัว รู้กำหนดวันตายของตัวเลย เวลาอยู่บนพรหมแล้วส่งข่าวกันขึ้นไป ลงมา

ดู เห็นเจ้าชายสิทธัตถะ ทั้งดีใจทั้งเสียใจ ดีใจเพราะอะไร? ดีใจเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว เสียใจเพราะอะไร? เสียใจเพราะเราต้องตายก่อน

รู้เวลาตายเลย รู้เวลากำหนดตาย รู้ต่างๆ ยังร้องไห้ ยังแก้กิเลสไม่ได้ แล้วเราจะไปรู้อะไรกัน สิ่งต่างๆ มามันเป็นเรื่องธรรมดาของจิต เราไม่ได้ปฏิเสธถึงการรู้ เพราะสิ่งที่รู้คือจิตมันรู้ จิตรู้สิ่งที่ถูกรู้ สิ่งที่ถูกรู้คืออาการของจิต แม้แต่มีสภาวะต่างๆ รู้นิमित เห็นนิमित เห็นสภาวะ เห็นต่างๆ สิ่งที่ถูกรู้ ตัวรู้ไม่ได้แก้ไข

แต่ถ้าเรากลับมาที่จิต กลับมาที่สัมมาสมาธิ แล้วที่มันออกไปเห็นกาย มันเป็นสิ่งที่ถูกรู้ไหม? เป็นสิ่งที่ถูกรู้ แต่เพราะมันเป็นสิ่งที่ถูกรู้จากสมาธิ จากสิ่งที่เป็นหลักเป็นฐาน สิ่งที่มีหลักมีเกณฑ์ สิ่งที่มีหลักมีเกณฑ์เวลาออกไป นี่ไง อริยสัจมันเกิดที่นี่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นงานของพระ พระมันต้องรู้อย่างนี้ มันไม่ใช่ไปรู้เอาข้างนอกนั่น ไปรู้สิ่งต่างๆ ศึกษาธรรมวินัยของครูบาอาจารย์แล้วเอามาวิตกวิจารณ์ วิตกวิจารณ์ขึ้นมามันเป็นจินตมยปัญญา มันก็เป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ท่าน แล้วเราเอามาวิตกวิจารณ์ เหมือนเราปัจจุบันนี้เราศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีของไอน์สไตน์ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีต่างๆ ที่เราศึกษามามันเป็นของใคร มันก็เป็นของนักวิทยาศาสตร์ที่เขาคิดไว้ แล้วเราก็ก็นำไปศึกษาไปท่องทฤษฎีเขามา แล้วเราก็ก็นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากเราละ สิ่งที่เป็นความจริงของเราละ

สิ่งที่เป็นความจริงของเรา ทางวิทยาศาสตร์ ถ้าเราศึกษามา ดูอย่างเลขคณิต เราเอามาใช้ประโยชน์ได้ เพราะเราเอามาใช้ในการคำนวณ เราเอามาใช้ทำธุรกิจของเราได้ มันเป็นประโยชน์ของเรา นี่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต แต่ในการชำระกิเลส โลกุตตรธรรมไม่เป็นเช่นนั้น โลกุตตรธรรมมันต้องเกิดขึ้นมาจากเรา **ศีล สมาธิ ปัญญา** เกิดจากการประกอบขึ้นมาจากเราเลย เราตั้งสติของเรา สติชอบ แล้วสติไม่ชอบละ

มันมีสติ สัมมาสติ-มิจจาสติ สัมมาสมาธิ-มิจจาสมาธิ สัมมาปัญญา-มิจจาปัญญา มันมีสัมมากับมิมิจจาไปตลอด มีถูกกับผิดไปตลอด ไม่ใช่เราทำของเราแล้วเราจะบอกว่าเป็นความถูกของเรา...มันเป็นความถูกของกิเลส กิเลสมันยึดว่า “ความคิดเราถูก ความเห็นของเราถูก เพราะเราไม่เคยเห็นอย่างนี้ เราไม่เคยเป็นอย่างนี้ สิ่งที่เป็นขึ้นมาแล้ว เพราะเราเป็นพระ เราปฏิบัติ แล้วมันต้องเป็นความถูกต้องสิ”

เป็นพระ กิเลสมันกลัวพระใหม่ เวลาโกนหัวขึ้นมา อุปัชฌาย์บวชขึ้นมาเป็นพระแล้ว เราจะมีคุณสมบัติของการเป็นพระ เราไม่เคยคิดสิ่งที่ไม่ดีในหัวใจเลยหรือ เป็นพระ กิเลสมันกลัวพระใหม่ สมาธิ ปัญญา กิเลสมันยังไม่กลัวเลย กิเลสมันไม่กลัวเพราะอะไร เพราะกิเลสมันหลบ กิเลสมันหาทางออกของมัน แต่ถ้าเราหมั่นฝึกหมั่นซ้อม เราปิดกั้นมันตลอดไป เราใช้ปัญญาไล่ต้อนมันตลอดไป ปัญญา เวลามันจนมุมขึ้นมา เราไล่จนมุม เวลาเรากวนาขึ้นมา กิเลสมันไล่เราจนมุมขึ้นมา มันต้องมีปัญญาหาทางออก เช่น นั่งตลอดรุ่งขึ้นมา ปัญญามันหาทางออกเอง เวลามันทุกข์ มันยากขึ้นมา ปัญญามันจะหาทางออกของมัน ปัญญามันจะรู้ของมัน ปัญญา คำว่า “ปัญญารู้” รู้ อะไร รู้โดยสังจะความจริงใจ ถ้ามันปล่อยหมดแล้วมันจะมีอะไรเป็นทุกข์ สิ่งที่ยึดมันต้อนเราจนมุมว่ามันเป็นความทุกข์ อะไรมันเป็นทุกข์

ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป มันจะดับไปด้วยอะไรล่ะ?

ดับไปด้วยมรรคญาณไง ดับด้วยความเห็นจริงใจ มันดับทุกข์ได้ไง

ถ้ามันดับทุกข์ได้ เวลากิเลสมันต้อนเราเข้าจนมุม เราก็ยังมีทางออก ออกมา ทางออกมาด้วยการช่วยเหลือตัวเองด้วยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากความเพียรชอบ จากการกระทำของเราชอบ พระทำที่นี้ละ ไอ้สิ่งที่รู้มาที่เห็นมามันเป็นทางผ่านมาเฉยๆ เราจะมาวัด เราจะผ่านอะไรมา มหาศาลเลย พอเรามาเข้าประตูวัด เราถึงเข้าถึงวัด ถ้าเราไม่เข้ามาที่ศาลา แล้วเราไม่เข้ามานั่งบนอาสนะ เราจะเข้ามาถึงที่หรือยัง จิตก็เหมือนกัน ถ้าเราจะทำของเรา เราจะเข้าถึงฐานของจิตหรือยัง เข้าถึงสมาธิหรือยัง ถ้าเข้าถึงสมาธิ เข้าถึงฐานของจิต แล้วมันออกวิปัสสนาไป มันถึงจะเป็นประโยชน์ของมัน

แต่มันเข้ามาทำความสงบของใจ แล้วไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ อันนั้นมันเป็นนิมิตนะ มันเป็นความเห็น มันเหมือนของใครของมัน ตึกใครหลังใหญ่ เวลาสกปรกโสโครกก็ต้องรักษา มันก็ต้องหลังใหญ่ ใครเป็นกระต๊อบห้องหอ เก็บล้างง่าย ซักง่าย ทำความสะอาดง่าย มันก็จบได้ง่าย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเห็นมันรู้ขึ้นมา มันเหมือนกับเราสร้างบุญกุศลมาอย่างนั้น สิ่งนี้เราสร้างมานะ

เมล็ดพันธุ์ของพืช มันจะเป็นเมล็ดพันธุ์สิ่งใดมันก็ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์พืชสิ่งนั้น ใจของเรา ก็เหมือนกัน การเกิดและการตายมา การสร้างสมมาไม่เหมือนกัน ในเมื่อการสร้างสมของใจที่สะสมมา ตกผลึกมาในใจนี้ไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน ถ้าสิ่งใดเกิดขึ้นมา เวลาเราปฏิบัติไป สิ่งใดเกิดขึ้นมา มันจะรู้เห็นสิ่งใด วางไว้

จะบอกว่า เราเคยรู้เคยเห็นสิ่งนี้มามากแล้ว แล้วเราเคยผิดพลาดกับเรื่องอย่างนี้มาเยอะมาก รู้โน้นรู้นี้ รู้ที่เห็นออกไป แล้วก็ตามมันไป แล้วไม่ได้อะไรเลย เวลามันเสื่อมหมดแล้ว ทุกข์มาก แต่ถ้าทิ้งมันหมดเลย เพราะมันเคยทุกข์เคยยากกับสิ่งที่รู้ เพราะเวลาจิตมันเสื่อม มันต้องเสื่อมแน่นอน เหมือนกับเราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย แล้วมันจะมีเงินเหลือในกระเป๋าไหม จิตสงบขึ้นมาแล้วออก รู้ตลอดเวลา มันจะมีอะไรเหลือ มันก็เสื่อมไปเป็นธรรมดา พอเสื่อมแล้วจะมาทำสมาธิขึ้นมา ก็แสนทุกข์แสนยาก เพราะจิตมันเสื่อม พอมันเสื่อมขึ้นมาแล้วกว่าจะได้มันขึ้นมา พอได้ขึ้นมาแล้ว ตอนนี้สิ่งที่รู้จะไม่เอาแล้ว เราจะวางไว้ตลอดๆ แล้วพยายามค้นคว้าหามันจนเข้าไปเจอตัวจิต จับจิตได้ แยกแยะมันได้ วิปัสสนามันได้ พอมันปล่อยๆ นั้น ใจ พอมันปล่อยขึ้นมามันก็เบา

เวลาเขาขึ้นมา วิปัสสนารอบหนึ่งที่มันเบา เวลาเราเดินไปเหมือนเราไม่ได้เดิน เหมือนเราลอยไปเลย ตัวมันเบาขนาดนั้นนะ เราก้าวเดินโดยธรรมชาติ ธรรมชาติของคนมีร่างกาย มันจะลอยไปได้อย่างไร มันก็เดินไปนี่แหละ แต่ความรู้สึกของใจเหมือนเราลอยไปลอยมา มันเบาขนาดนั้นนะ มันถึงเปรียบเทียบได้กับเวลาเราไปเห็นนิมิต เราไปรู้อะไรต่างๆ ขึ้นมา มันมีความรู้สึกอย่างนี้ไหม มันไม่มีความรู้สึกอย่างนี้ มันปล่อยวางไม่ได้แบบนี้ แล้วถ้ามันปล่อยวางได้ นี่ใจ มรรคมันเป็นอย่างนี้ วิปัสสนามันเป็นอย่างนี้ มันต่างกัน ต่างกันกับสิ่งที่รู้เห็น สิ่งที่เราเห็นมันเป็นนิมิตเฉยๆ ฤทธิพิภพก็รู้ได้

ฤทธิพิภพในสมัยพุทธกาลหาได้ด้วยนะ หาเห็นเดินฟ้าได้เป็นธรรมชาติเลย การหาเข้าสมาบัติ หาได้ทั้งนั้นนะ ของมันเป็นธรรมชาติของมัน เพราะจิต เรื่องของจิต พลังงานของจิต มันมีความพิสดารมหาศาลเลย แล้วถ้าคนทำให้มันเป็นประโยชน์ขึ้นมา มันจะเป็นสิ่งที่โลกเขาพิสูจน์ไม่ได้เลย เพราะมันเป็นเรื่องของนามธรรม

ขณะที่เขาหาเห็นเดินฟ้า เขารู้ได้ต่างๆ เขายังแก้เคล็ดไม่ได้เลย แต่นี้เป็นพระ เราขอมาเป็นพระแล้ว ศากยบุตรพุทธชินนโรส แต่เวลาประพฤติปฏิบัติเป็นแบบฤทธิพิภพ ไปรู้อะไรๆ ออกข้างนอก แล้วจะให้มันเป็นธรรมะ แล้วเวลาเป็นธรรมะไปคุยกับครูบาอาจารย์ ท่านไม่ยอมรับ ก็คิดอย่างนี้ว่า “เอ๊ะ! ทำไมท่านไม่ยอมรับ ทำไมท่านไม่ฟังของเรา ทำไม เรารู้”

เรารู้เพราะเรารู้ เรารู้เพราะเราไม่เคยเห็น เรารู้เพราะเราไม่เคยประสบสิ่งนี้มา พอประสบสิ่งนี้มาก็สวมเขาเอาเลย เกลมเอาไว้เป็นธรรม...มันไม่ใช่ธรรม มันไม่ใช่อริยสัจ มันไม่ใช่การรอบของอริยสัจเลย

ถ้ามันเข้ากรอบของอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จิตมันสงบอย่างไร เห็นไหม ดูพระเรา จิต ต้องรักษาสมาธิเป็น จะต้องใช้ปัญญาเป็น สมาธิมันเป็นอย่างไง แล้วทำปัญญาขึ้นมา ปัญญาโลกุตตรปัญญามันปล่อยวางแต่ละรอบมันปล่อยวางอย่างไร พอมันปล่อยวางรอบแล้ว สิ่งใดที่มันชำระสะสางทิฏฐิจากในหัวใจไปบ้าง พอมันสะสางทิฏฐิในหัวใจ สิ่งทีทิฏฐิ สักกายทิฏฐิ ละทิฏฐิ ทิฏฐิที่เห็นผิด เวลาวางรอบหนึ่งมันปล่อยวางไปอย่างไร มันปล่อยวาง มันเบา เบาขึ้นมา สิ่งที่เป็นทิฏฐิที่มันยึดอยู่ จิตได้สำนึกมันปล่อยอย่างไร

พอมันปล่อยขึ้นไป นี่ไง มันแกกัเลสกันอย่างนี้ มันแกกัเลสกัน สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ด้วยอริยสัจ ๔ ด้วยมรรค ๘ ไม่ใช่ด้วยฤทธิชีพร ด้วยสำคัญตน ด้วยความรู้ของใจ ด้วยการที่จิตสงบเฉยๆ แล้วก็เห็นออกไปข้างนอก ไม่ใช่ทั้งสิ้น

มีครูบาอาจารย์ ท่านจะแบ่งแยกตรงนี้ได้ถูกต้องไง สิ่งนี้เป็นโลก โลกียธรรม-โลกุตตรธรรม โลกียธรรม สิ่งที่เกิดมาจากใจ สิ่งทีรับรู้ขึ้นมาจากโลก จิตนี่คือโลก สัตตะเป็นผู้ข้อง ใจนี่เป็นผู้ข้องแล้วมันรู้สิ่งนี้ แล้วพอมันสงบขึ้นมามันก็ไปรู้ตามธรรมชาติของมัน รู้ตามความเห็นของมัน รู้ตามจริตของมัน ถ้าจริตมันสร้างอย่างนั้นมา มันออกรู้มันก็ออกรู้ บางคนสงบเฉยๆ ตามจริตที่ไม่เห็นก็คือไม่เห็น เห็นก็คือเห็น เห็นแล้วมันได้อะไร เห็นขึ้นมา แทนที่จะเป็นคุณงามความดีกลับเป็นโทษ เพราะคิดว่าเป็นธรรม

เพราะมันส่งออก มันเป็นการภาวนาส่งออก ส่งออก เลื่อมหมด พอเลื่อมขึ้นมา เลื่อมแล้ว เลื่อมเล่ๆ จนเข็ด จนเข็ดขยาดของมัน แล้วกลับเข้ามา รักษาใจเข้ามา แล้วพยายามน้อมมาให้จิตตั้งมันให้ได้ ต้องมีสติยับยั้งให้ได้ แล้วย้อนกลับเข้ามา เข้าไปในกาย เวทนา จิต ธรรม ในสติปัญญา ๔ วิปัสสนาเกิดที่นี่ มรรคเกิดที่นี่ แล้วมันจะสิ้นสุดกันที่นี่ ทำได้ที่นี้

ทำแบบโลกกับทำแบบธรรม

ทำแบบโลก เราเข้าใจว่าเป็นธรรม แต่เป็นเรื่องของโลกๆ แล้วมันจะเป็นอนิจจัง มันจะเลื่อมสภาพ มันจะไม่อยู่กับเราเด็ดขาด แล้วเวลาเลื่อมหมดแล้วก็เหลือแต่ความแห้งแล้ง เหลือแต่จิตใจที่อ้างว้าง แต่ถ้ามันเป็นธรรม ถึงที่สุดแล้วนะ อกุปปธรรม เป็นธรรมแท้ๆ ที่เป็นนามธรรมคงที่อยู่กับกลางหัวใจ เอวัง